

Izhajajo vsako jutro.

Veljajo do konca leta 1918 20 K.

Za četrt leta K 10.—

Mesečno K 3.50.

Posamezna številka 20 v.

Oglasi po dogovoru.

NOVICE

Uredništvo in upravnništvo je v
„Zadružni tiskarni“, Dunajska
cesta št. 7.

Telefona št. 180.

Uredništvo je strankam na razpo-
lago od 6—7. ure zvečer.

Št. 38.

V Ljubljani, četrtek dne 15. avgusta 1918.

Leto I.

Avstrijsko vojno po- ročilo.

Lahi napadajo v ozemlju Tonale.

Dunaj, 14. avgusta. (K. u.) Uradno.

Italijansko bojišče.

V ozemlju Tonale je začel včeraj sovražnik z napadi, ki smo jih že dalj časa pričakovali. Uvedel jih je dopoldne s sunki proti postojankam v ozemlju izvirov Noce in Sarca. (Val di Genova.) Popoldne je nastopil po močni artillerijski pripravi proti našim postojankam v Tonale. Boji so se končali ugodno za nas. Italijani si niso priborili nikjer uspehov, razen da so potisnili nazaj nekatere naprej pomaknjene postojanke v gorovju.

Sicer na jugozahodu nobenih posebnih dogodkov.

Albanija.

Vzhodno doline Devoli so se polastili naši bataljoni nekaterih opirališč sovražnika.

Šef gen. štaba.

Naloga Italijanske armade.

„Temps“ poroča, da ima italijanska armada sedaj edino nalogo, da veže avstroogrske čete, da Avstrija ne more poslati Nemčiji pomoči. Kake ofenzive Italija ne namerava.

Garibaldi — poveljnik vojne skupine.

Curlh, 13. avgusta. „Temps“ poroča, da je bil italijanski polkovnik Giuseppe Garibaldi izvanredno imenovan za brigadnega generala in poveljnika neke vojne skupine.

Nemško vojno poročilo.

Uspehi Nemcev v defenzivi.

Berolin, 14. avgusta. (K. u.) Uradno.

Vojna skupina prestolonaslednika Ruprechta.

Uspešni boji na predpolju med Ysero in Scarpo. Južno Merrisa in južno Lyse so se izjalovili sunki sovražnika.

Vojna skupina gen. polkovnika pl. Boehn.

Delni boji na obeh straneh Somme in severno Avre. Zahodno in južnozahodno Lassignyja je sovražnik znova napadel. Na obeh straneh Cannyja se je zrušil napad v našem ognju, dalje južno smo porazili sovražnika s protisunkom.

Vojna skupina nemškega cesarjeviča.

Manjši infanterijski spopadi ob Vesli in vzhodno Reimsa.

Poročnik Bolle si je priboril svojo 30. nadporočnik Loerzer svojo 29. in poročnik Roeth svojo 20. zmago v zraku.

Ludendorff.

Berolin, 14. avgusta. (Uradno.) V zapornem vodovju okrog Anglije je potopil naš podmorski čoln 18.000 ton.

Šef adm. štaba.

Program sestanka v glavnem stanu.

Veletežavna vprašanja.

Berolin, 14. avgusta. Pri snidenju v glavnem stanu gre za ureditev poljskega vprašanja in v zvezi s tem za razne kandidature. Tudi o vsem področju istočasnih vprašanj se ima govoriti, isto tako o položaju v Veliki Rusiji, kjer je napredovanje Čehoslovakov spravilo boljševike v zelo nesiguren položaj, govoriti se mora o zadevah v baltskih pokrajinah, a o kurzu v Litvi in na Finskem treba kaj uveljaviti. Na vsak način pa računajo na definitivno razrešitev.

„Vorwärts“ piše: Cesar Karl je došel z velikim spremstvom v nemški glavni stan, kjer so zbrani vsi vodilni in odločilni močje. To pomenja važne dogodke, in po pravici domnevamo, da se gre za razmere na vzhodu. Lloyd George ni rekel neopravičeno, da je brest-litovski mir le mir meča. Da se ta vzdrži, je možno le eno sredstvo: popolna nemška zmaga na zapadu. Zadnji dogodki so pa menda tudi največjemu optimizmu odprli oči. Mi svarimo, da se angažira čast nemškega naroda pri ustvarjanju novih kraljestev. Nemški narod se bojuje za Nemčijo, mir v Brestu-Litovskem pa ni vreden kostij nemškega vojaka.

Angleški plen.

London, 14. avgusta. Vojno poročilo z dne 13. avgusta zvečer: Na raznih točkah fronte so ujeli po nekaj sovražnikov. Prva francoska in četrta britanska armada ste ujeli od 8. avgusta nad 20.000 mož, med temi 800 ofic. z 8 poveljniki polkov. Zaplenili smo 600 topov, med njimi mnogo težkih, več tisoč strojnih pušk in mnogo možnarjev za zakope. Med vojnimi materijalom so trije celi vlaki obleke.

O boju ob frizijski obali.

London, 13. avgusta. K poročilu nemškega admiralnega štaba z dne 12. avgusta, glasom katerega sta bili v boju med nemškimi zračnimi bojnimi silami in angleškimi pomorskimi silami dne 11. avgusta na višini frizijskih otokov od bomb zadete ena oklopna križarka in ena torpedovka, je izvedel Reuter uradno, da ni bila zadeta ali kakorkoli poškodovana nobena ladja.

Lloyd Georgeove fraze.

Rotterdam, 13. avgusta. Po londonskih poročilih izdeluje Lloyd Georges načrt za oklic, katerega bodo vodilni državniki izdali na vse narode alirancev in v kateremu jih pozivajo naj vzdrže, ker niso bili še nikdar bližje zmagi kakor ravno sedaj.

Amerikanski letalci — preko oceana.

Rotterdam, 13. avgusta. Ameriška armada pripravlja posebne letalske skupine za polet preko oceana. Vaje bodo imele na kopnem na razdaljo 4800 km med Degtonom in Chikagom. Prijavilo se je 17 ameriških in angleških letalcev.

Slovanske legije v Ameriki.

Bern, 13. avgusta. Ameriški vojni minister je dovolil, da se razglase pogoji za nabore v slovanske legije v Ameriki. Legije bodo sestavljene iz prostovoljcev. Naborni pogoji so isti kot za ameriško armado, le da se ne zahteva znanje angleščine.

Vojaško službovanje v Ameriki.

Washington, 13. avgusta. (Reuter.) Senatni odsek za zadeve armade se je izrekel za zakon, ki razširja vojaško obvezno dolžnost od 18. do 45. leta in predlaga za mlade ljudi pod 21 leti po vojni brezplačno izobrazbo.

Skrb za premog v Ameriki.

Amsterdam, 14. avgusta. Glasom tukajšnjih listov so izvedele „Times“ iz Washingtona: Predsednik Wilson je porabil razpoloženje, ki so ga vzbudili zadnji dogodki na Francoskem in je izdal proglas, s katerim opominja delavce v premogovnikih, naj napnejo vse moči za kar največjo produkcijo.

Mir na zapadni fronti?

Berlin, 14. avgusta. Francoski vladni listi pripravljajo občinstvo na odmor na zapadni fronti.

Francozi o ofenzivi.

Berolin, 14. avgusta. „Berliner Tagblatt“ javlja iz Ženeve, da smatrajo tudi pariški vojaški kritiki v svojih komentarjih francosko-angleško ofenzivo za prekinjeno. Vsi časniki govorijo o energičnem nemškem protidelovanju, ki je pričelo v nedeljo in skušajo tolažiti občinstvo radi ustavljene ofenzive.

Mirovno posredovanje nev- tralnih držav.

Dunajski poučeni krogi označujejo vesti o mirovnem posredovanju nevtralnih držav, kot Španske, skandinavskih držav, Nizozemske ali Švice, za samovoljne kombinacije. Dozda ni bil z nobene strani storjen kak korak za mirovno posredovanje.

Trdovratno širjenje vesti o mirovnem posredovanju nevtralcev v njih časopisju pa svedoči, da se nahajajo nevtralne države v takih razmerah, da je lahko možen mirovni nastop teh dežel, ki jih vojna z vsakim dnem vedno bolj ogroža.

Mirovni pokret v Franciji.

Ženeva, 13. avgusta. „Action Française“ se pritožuje nad socialisti, ki kale mir z mirovnimi resolucijami.

Papeževa formula za mir.

Kakor poroča „Südslav. Korresp.“ poroča vaticansko glasilo „Osservatore Romano“ članek o mirovnem vprašanju, v katerem se glasi: Predlogom Sv. Očeta, katere so označevali nekateri za nepraktične, drugi celo za nezmišle, so polagoma začeli pritrjevati visoki državniki vsjujujočih se držav. Glavne točke papeževga okkisa, zmagoslavje pravice nad silo, svoboda mirja, razoroženje in razsodišča o teritorialnih vprašanjih, so brezpogojno priznale politične osebnosti prve vrste, kakor Wilson, Lloyd George in drugi. Pri vsaki novi fazi te strašne vojne se zopet poseže tako v političnih kakor tudi v parlamentarnih krogih ali načeloma ali slučajno po papeževi noti kot zgodovinski resnici največjega pomena. Če res od sedaj dalje vsi soglašajo, da mora biti bodoči mir pravičen in trajen in sklenjeni sporazumno, potem so tudi vsi prepričani, da tvori takemu miru podlago le papeževa nota z dne 1. avgusta 1917.

V nemškem glavnem stanu.

V nemškem glavnem stanu se vrše zanimiva in velevažna posvetovanja. V nemški glavni stan je došel naš cesar v spremstvu vnunanjega ministra

grofa Buriana in načelnika generalnega štaba barona Arza. Tja je bil pozvan dalje nemški državni kancler in ravnokar iz Rusije došli Helfferich. Posebno značilno pa je, da sta došla tja tudi nemški poslanik na Dunaju grof Wedel in pa referent za avstrijske zadeve v nemškem vnunanjem uradu Bergem. Kot zastopnika Poljakov sta navzoča princ Radzivil, ministrski predsednik provizorne poljske vlade in pa grof Adam Ronikier.

O čem se bo govorilo na tem posvetovanju, tega ne vemo; še manj seveda, kaj bodo sklenili. Iz dogodkov zadnjih dni in iz navzočnosti oseb se pa da vsaj o prvi točki marsikaj sklepati.

Najvažnejši izmed vseh dogodkov je gotovo sedanjí položaj na zapadni fronti in ž njim v tesni zvezi stoječe mirovno vprašanje. Nemški listi sicer zatrjujejo, da je bil sestanek namenavan že julija meseca. Mogoče, a to nič ne de. Dogodki so tu, važni dogodki, in nedvomno bodo razpravljali na posvetu o njih.

Nemško armadno vodstvo je samo odkrito srčno priznalo, da Nemci niso dosegli na zapadni fronti, kar so nameravali. To je vojno priznanje, ne samo v vojaškem oziru, ampak še mnogo bolj v političnem. Vpliv tega priznanja je in mora biti velik na obe strani, na nemško in na antantino.

V Nemčiji je po Brest-Litovskem miru vse-nemški vojni stranki silno zrastle pogum, ker so brez dvoma pričakovali od združenja cele nemške armade na zapadni fronti odločilnih bojev. Nemško armadno vodstvo pa je izjavilo, da se odločitev ni posrečila. Ta izjava mora na vsak način vsenemške zahteve znatno omiliti. Na drugi strani pa je napredovanje francosko angleških čet znatno povzdignilo pogum antantnih državnikov. A tudi tem še ni prinesla bojna sreča zaželjene odločitve. Nemci so se sicer umaknili nekaj kilometrov nazaj, a o uničenju nemške armade še daleko ni govora. Poleg tega mirovno gibanje na Francoskem in na Angleškem vedno narašča in od francoskih socialistov sprejeta Longuetova resolucija je tudi za trdo pest sedanje francoske vlade, ki „defaitiste“-kvazirugone z vso ostrostjo preganja in tlačí k tlom, prav sumljivo znamenje. Če torej pregledujemo sedanjí položaj, moramo konstatirati, da tla za sporazum ne bi bila neugodna.

Do sporazuma pelje precejšen del pota preko Rusije. Balfour je v enem svojih zadnjih govorov Nemčiji brifko očital njeno politiko na evropskem vzhodu. Tudi v Nemčiji sami se vedno česče čujejo glasovi, ki obsojajo brestlitovski mir in obsojajo sploh nemško politiko napram Fincem. Poljakom, Litvancev in Ukrajincem in zahtevajo revizijo nemško-ruske politike. V nemško-ruskih odnosih igra eno najvažnejših vlog poljsko vprašanje. Da se bo o poljskem vprašanju na posvetu v nemškem glavnem stanu razpravljalo, za to nam jamči navzočnost princa Radzivila. Ali se bo pa tudi odločilo? Dvomimo. Poljsko vprašanje je mednarodno in se drugače ne da definitivno rešiti. Pač pa se da ustvariti povoljna podlaga za razprave o poljskem vprašanju na mirovni konferenci in če se le to doseže, bi bilo za mir mnogo dobljeno.

Delno podlago za mednarodno rešitev poljskega vprašanja tvori odločitev razmerja med Poljsko, Nemčijo in monarhijo. Ali že ta delna rešitev poljskega vprašanja napravi državnikom centralnih sil velike preglavice. Nemci so nasplošno ožji združiti Poljske z monarhijo, Poljaki sami hočejo Poznanj in Galicijo, monarhija zopet ima svoje lastne želje. Težko bo šlo, če pa pojde, bil to velik korak do miru.

Kako pa z Rusijo? Ali bo hotel mednarodni svet, da Rusija razpade na različne koščke, ali bo hotel, da se iz sedanjih razvalin dvigne centralistična država z nekoliko demokratskimi firnežem ali da nastane federativna federalizna skupina? Tudi te okolnosti pridejo pri rešitvi poljskega in poljsko-avstrijsko-nemškega vprašanja znatno v poštev.

Dunajski nemški listi pišejo, da mora imeti posvet v nemškem glavnem stanu tudi ta namen, da z ozirom na enoten nastop antante in njeno enotno vojaško vodstvo okrepi in poglobi nemško-avstro-ogrsko zvezo. Čemu to vedno poudarjajo? Kaj tiči za tem? Nevrejetno pa ni, da se ne bi razpravljalo na tem posvetu tudi v perečih notranjih avstrijskih vprašanjih, in če ne vemo, kako naj si tolačimo navzočnost nemškega poslanika na Dunaju in pa referenta za avstrijske zadeve v nemškem vnunanjem uradu pri teh posvetovanjih. Naloga takih referentov je, da proučavajo pred vsem notranje razmere in notranjo politiko tistih držav, o katerih jim je poročati. Poleg tega opozarjamo, da piše nemško časopisje v rajhu že nekaj časa o federalistični Avstriji, in to listi, v katerih je znano, da imajo dobre stike in zveze z nemškimi državniki. Po našem mnenju bi bila notranja reforma monarhije najpomembnejši korak do miru.

Antanta ni predlagala miru Nemčiji.

Hintze stavi Lloyda Georgea na laž.

Köln/R., 14. avgusta. „Köln. Volkszeitung“ javlja iz Berolina pod nadpisom „Drž. tajnik pl. Hintze proti pačenju zgodovine po Lloydu Georgeu.“ — Odgovor Lloyd Georgeu: „

V poslanici, ki jo je Lloyd George naslovil na dan četrte obletnice vstopa Anglije v vojno na angleški narod, trdi on, da so gospodarji Nemčije pred 6 meseci namenoma odklonili od alijirancev predlagano pravično in pametno ureditev svetovnih razmer. In sovražni tisk je popadel to trditev. „Corriere d'Italia“ je na primer dopolnil trditev Lloyda Georgea in je pisal, da je bil predlog za mir s strani antante sklenjen na londonski konferenci, a „Idea N zionale“ je izjavila, da je bil predlog Nemčiji stavljen od antante kot celote.

Hoteč zavrniti to za agitacijo zlorabljeno trditev Lloyda Georgea, se je obrnil zastopnik „Köln. Zig.“ na državnega tajnika zunanjega urada pl. Hintzeja, da se razgovori. Drž. tajnik mu je povedal, da na merodajnih političnih in vojaških mestih ni nič znano o takem mirovnem predlogu antante.

Če bi bili državniki antante resno nameravali napeljati k miru sporazuma, bi se bili lahko približali Nemčiji s posredovanjem pooblaščenih osebosti. Da bi Nemčija odklonila pametne predloge, ne more biti govora.

Ozira se na dobo, na katero cika izjava Georgeova, je omenil drž. tajnik, da ravno oni čas državniki antante svetu niso zakrivali svojih pravih namenov. Koncem decembra 1917 so bile osrednje države pozvale antanto, da bi se udeležila mirovnih pogajanj v Brestu Litovskem v svrhu vseobčega miru sporazumljenja. Antanta pa je dopustila, da je rok za udeležbo pri pogajanjih potekel. Kmalu potem, 25. januarja, je Lloyd George govoril in je zatrdil, da v ravnanju osrednjih držav baje ni bilo videti koncesij pogojem alijirancem. Na to pa je stavil posamezne aneksionistične in imperijalistične vojne cilje, ki so se zdeli celo nekim krogom na Angleškem, posebno delavcem, nekako preveliki. Dne 8. januarja je izdal Wilson svojo poslanico z znanimi štirimi točkami in 24. januarja je govoril drž. kancler v glavnem odseku in je izjavil, da so v Wilsonovem in Georgeovem govoru neki temelji za splošen mir, ki jim tudi mi pritrujemo.

Ravno isti čas pa je razvil grof Černin svoje nazore o demobilizaciji. Dne 15. februarja smo zaznali za ukrepe s konference antante v Versailles. Glasom teh je izjavil vrhovni vojni svet, katerega so se udeležili vodilni državniki antante, da ni bilo mogoče najti v govorih sovražnih državnikov ničesar, kar bi jih približalo vladam alirancev. Dne 12. februarja je Wilson izdal poslanico, ki razpravlja o njegovih štirih točkah glede trajnega miru. Isti dan je izjavil Lloyd George v spodnji zbornici, da angleška vlada ne more kreniti od sebi stavljenih vojnih ciljev. Dne 25. februarja je govoril drž. kancler in se je izjavil za one štiri Wilsonove točke, ki pa bi morale biti ne samo predlagane od predsednika Wilsona, ampak tudi priznane od vseh držav in narodov. V govoru 18. marca izvaja drž. kancler, da se pri sovražnih državah še vedno kaže volja, uadalljevati vojno do našega uničenja.

Tako je razjasnil državni tajnik točko za točko, kako je bilo tu in tam v dobi, na katero se nanaša trditev Lloyd Georgea, s pripravlenostjo za razprave in pametno ureditev. Tudi nadaljnji štadij razvoja kaže — je dodal — isto sliko. Za zdrav gibljaj imajo le posmeh in hohot. Državni tajnik je zaključil izvajanja s posebnim poudarkom rskoč: Ne na nas, le na državnikih antante, ki ne marajo čuti o poizkusu sporazumljenja, je krivda, da se vojna še nadaljuje.

Ruske zmede.

Ritzlerja ni več v Moskvi.

Moskva, 14. avgusta. Od visoke poučene politične strani zagotavljajo, da so legacijskemu svetniku Ritzlerju socialni revolucionarji dostavili obsodbo na smrt. Sovjet je takoj odredil vse za varstvo, da atentata niso mogli izvršiti. V tem pa je Ritzler na čelu nemškemu poslanilstvu že zapustil Moskvo.

Ruski triumvirat.

Berolin, 13. avgusta. „Lokalanzeiger“ poroča iz Moskve: na podlagi sklepa 2. sovjetskega kongresa je izvršna oblast vlade prišla v roke triumvirata Lenin, Trocki in Pimonis. Ti trije so dobili neomejeno oblast, da izvedejo vse, kar bi bilo v stanu dobiti zmago nad sovražniki sovjetske vlade.

Vlada kadetov.

„Daily Mail“ poroča, da so Rodzjanko, Mi-ljukov in Aksentijev v Saratovu proglasili novo rusko protivlado.

Tri vlade v Sibiriji.

„Journal de Geneve“ poroča iz Londona, da obstojajo sedaj v Sibiriji tri vlade: jedna v Vladivostoku, druga v Omsku in tretja v Novo-Gorokovu. Zadnji vodi Horvat, kojega razmerje do Čehoslovakov še ni jasno, ki je pa sklenil s Kitajsko na svojo pest dogovor. Pravo vlado v Vladivostoku imajo aliranci v rokah toda opažajo se nasprotstva. Vlada v Omsku je demokratska, a je proti boljševikom.

„Zopet jih hočejo pognati v vojno...“

Berolin, 13. avgusta. (K. u.) Petrograjska „Severnaja Kamna“ (?) od 11. t. m. piše pod

naslovom „Zopet nas hočejo pogati v svetovno vojno“, da Angleži in Francozi ter njih agentje na Ruskem niso opustili izza brest-litovskega miru upanja, da poženejo Rusijo zopet v vojno proti Nemčiji. Rusija da mora brezpogojno zmagati v notranji vojni, da se reši zunanje.

Moskva, 12. avgusta. Tukajšnji listi javljajo, da je donska vlada odredila delno mobilizacijo.

Angleži in Cehi.

Rotterdam, 13. avgusta. Angleška vlada javlja uradno: „Odkar je izbruhnila vojna, so se Cehi upirali Nemcem in njihove armade se bojujejo še danes, da ustavijo nemško poplavo. Angleži pripozna Čeha za svoje alirance in pripozna češki Narodni Svet kot vrhovno oblast, dokler se ne upostavi redna češkoslovaška vlada.“

Japonci so došli.

Vladivostok, 11. avgusta. (Reuter.) Prvi kontingent japonskih čet je došel.

Ukrajinske skrbi.

Kijev, 13. avgusta. Po poročilu „Kijevske Mysli“ je izjavil minister za oskrbo z živežem, da je najvažnejša naloga izpolnitev za brestovsko mirovno pogodbo napram osrednjim državam prevzetih obveznosti. Potem pa bodo organizirali oskrbo prebivalstva.

Kijev, 11. avgusta. „Ruskij Golos“ javlja, da se pogajala donska vlada s Kubansko in z mejaši o združitvi vladajočih oblastij.

Iz naših listov.

„Slovenski Narod“ pozdravlja ustanovitev Narodnega Sveta za cislitvanske Slovence in Hrvate v Ljubljani v nadeji, da se bo kmalu razširil v Jugoslovanski Narodni Odbor. Načelnik Narodnega Sveta bo dr. Korošec. Poset Čehov in Poljakov v Ljubljani bo pomenljiv za bodoče politično in kulturno sodelovanje zapadno-evropskih Slovanov.

„Slovenec“ prinaša po poljskem „Czas“-u poročilo o položaju katolikov v Rusiji za časa revolucije. Pravi, da je položaj katolikov bil ugodnejši kakor pod carizmom, zlasti Kerenski je dovolil katolikom popolno prostost. — V drugem članku se bavi z nalogami Nemčije v Turčiji, če hoče Nemčija to mohamedansko državo konsolidirati.

„Naprej“ ponavlja spor dr. Vilfan z dr. Ferfoljo zaradi narodnostnega sporazuma z Lahi v Trstu. Stvar je na kratko ta: dr. Vilfan pravi, da je sporazum z Lahi mogoč le, če Trst brezpogojno pripade Slovincem, oziroma Jugosloviji, dr. Ferfolja pa pravi, da to ni nikak sporazum, če se že v naprej od nasprotnika kaj zahteva.

Po domovini.

„Novice“ so izšle danes na praznik zjutraj, zato pa ne izidejo jutri v petek zjutraj. Prihodnja številka „Novic“ izide v soboto zjutraj.

Čedni ljudje. Bivši „dežele kranjske sivi poglavar“ pl. Šuklje še v „Slovenec“ pogreva staro zelje, katero so ljubljanski „veleslovenski“ krogi spravili v graško nemško „Tagespost“. Blamaža za nemško graško tetko še ni bila zadostna. Sedaj nam je pa pl. Šuklje podal dragoceno priznanje. Povedal je, da so on in njegovi tovariši hodili okoli tožarit, ne da bi koristili narodu, ampak iz slepe osebne strasti. Sam je priznal spletke pri nemškem birokratu. Ni še dolgo, ko je „Slovenec“ vse to tajil. Mnogo govori pl. Šuklje o pravici dr. Gregorčičev. Pozabil pa je povedati, da so prej, predno bi dobil dr. Gregorič to dozdevno pravico, storili vse, da oropajo drugega svojega strankarskega tovariša njegove pravice: poizkušalo se je vse, da bi se onemogočilo dr. Zajcu izvrševati njegovo ustavno pravico. Kot vojak se je dr. Zajc iz Ljubljane in St. Petra redno udeleževal z vednostjo armadnega poveljstva sej deželnega odbora. Stori pa se je od njegovih osebnih nasprotnikov vse, da se prepreči njegova oprostitev in potepta njegove pravice. Posrečilo se je končno spletkam, ko pl. Šukljeju dobro znane napraviti dr. Zajca za „panslavista“. Pri bivšem sanitetnem šefu pete armade so gotovi intriganti našli poslušno uho, da se je s politično nezanesljivostjo dr. Zajca moglo utemeljevati njegovo premestitev v Sternthal. Kdor ima trohico spoštovanja do ustavnih pravic, mora obsojati tako postopanje: teptati tuje pravice in si na tak način poizkušati lastiti tuje pravice. Sicer pa se je dr. Zajc tudi iz Sternthala udeleževal sej deželnega odbora. Kar se tiče pl. Šukljevega napada na osebno čast, menimo, da nitičnam, niti dr. Zajcu, ni treba odgovarjati. To priča le zopet, kak znanaj je pl. Šuklje. Za „Slovenca“ je dovolj žalostno, da se je ponizal do nizkih plagijatov graške „Tagesposte“. To naj bi bilo skupno narodno delo za „Jugoslavijo“? Samo strast proti deželnemu odboru vodi te ljudi.

Ministrstvo za ljudsko zdravje. To novo ministrstvo bo obsegalo štiri sekcije, i. s. tri zdravniške in eno juridično. Prvi sekciji so odkazani sledeči referati: Boj proti nalezljivim boleznim, prometna higijena in pomorska saniteta, zadeve zdravilišč in oskrbovališč, bolnišnice, norišnice in reševalna služba, dalje asanacija, higijena v poslopih in stanovanjih, higijene po zaporih in mrliške zadeve. — Druga sekcija obsega zadeve sanitetnega osebja, apoteke in zdraviliški promet, zdravilišča in higijena v prehrani. — V delokrog tretje sekcije spada boj proti tuberkulozi, spolnim boleznim in pijančevanju, zdravniško skrbstvo za vojne pohabljenec, mladino kakor tudi higijeno v posameznih poklicih, obrtu in zdravstvo pri neizgovodah, dalje zdravstveno statistiko, propagando in publicistiko kakor tudi pisarno načelnika sanitetnega svetnika in drugih strokovnih svetnikov. — Četrta sekcija se razteza na nezdružljive osebnosti, bolnišnice, proračunsko in računsko službo in na pravno-upravne ter pravno-zakonodajne zadeve. Uradni prostori ministrstva za ljudsko zdravje so na Dunaju, I., Gluckgasse št. 1.

Ljubljanska predilnica je prešla v zanesljive slovenske roke. Poslojce s pripadajočimi zemljišči vred je kupila „Zadruga centrala“. Ta posest je toliko več vredna, ker bo novi ljubljanski kolodvor zidan tako, da bo glavni vhod obrnjen v smeri Miklošičeve ceste naravnost proti Marijinemu trgu. Preko predilniškega poslojca podaljšana Miklošičeva cesta bo potem ena najkrajših ljubljanskih cest. Predilnica je bila doslej last neke nemške akcijske družbe.

Cedne razmere v ljubljanski „Vojni kuhinji“. O tem čitamo v graškem „Arbeiterwille“: Kdo ima pravico dobivati hrano v ljubljanski vojni kuhinji? To je še danes zagonetka, dasi vojna kuhinja že dolgo obstoja. To zagonetko bi pa bilo lahko rešiti, če bi bil v kuhinji nabit kuhinjski red. Toda kdo pa ima v sedanjem času splošnega nereda smisel in voljo za kaj takega? Potem bi imele tudi „dame“, ki so zaposlene v kuhinji in se smatrajo za visoko stoječe nad obiskovalci te kuhinje, več zvroka pripraviti se z obiskovalci, kar se dogaja vsak dan. Prednost teh žensk presega itak že vse meje. Če kdo, ki ne pozna predpisov za to kuhinjo, želi pojasniti, se ga nahuji s psokami in izžene iz kuhinje, kar se je tudi meni zgodilo, da se je dekla postavila pred me, odprla vrata in zavpila: „Marš ven!“ Nesramnost tega ženskega osebja je toliko, da gode goste iz kuhinje, ki niti še pojedli niso. Kateri čas je za goste določen, ne ve nihče, in to tudi ni nikjer razvidno. Ženske trdijo, da je popolnoma v njih moči, ali hočejo dati komu jesti ali ne. Navadno se deli jed le onim, ki od dajo pri kuhinjski blagajni svoje karte glaseče se na četrt kilograma moke za 14 dni. Kdor odda močno karto, dobi dvakrat na dan v kuhinji jesti. Ker pa nekateri jedo le po enkrat na dan v kuhinji, ali celo le parkrat na teden, a morajo navzlic temu oddati karte, se čutijo oškodovane in se po pravici vprašajo, kaj se sploh zgodi z oddanimi kartami. Če se kdo v aprovizacijskem uradu pritoži, je to brezuspešno in ga radi tega kuhinjsko osebje pri prvi priliki zasmehuje. Vprašanje je, ali mora res občinstvo kaj takega prenašati?

Cena kruha s težo 600 gramov se določa na 64 vinarjev.

Peki in prodajalci kruha so dolžni na zahtevo oddajati kruh v najmanjši teži 60 gramov za ceno 7 vinarjev.

Nadrobna prodaja mletvenih izdelkov. Določajo se za kilogram naslednje prodajne cene: moka za peko (ogrska) K 258, pšenični zdrob K 157, pšenična moka za kuho K 158, pšenična krušna moka K 106, ržena enotna moka K 106, ajdova moka K 158, ječmenova krušna moka K 106, koruzni zdrob K 158, koruzna moka K 106, ovseni riž K 158, ješprenj K 158, prosena kaša K 158.

Zadeva novih prebiranj. S poučene strani je dobila „Zeit“ sledeča sporočila, ki bodo morda nekoliko pomirila radi dozdevnega pregledovanja vzmernirane širše kroge prebivalstva: „Z iz v i d o m A klasificirani — to je za službo na fronti potrjeni — se bodo samoumevno porabljali večidel naravnost pri bojnih četah. Kar se tiče drugih potrjencev, je bila svoj čas izdana odredba, da naj se porabijo z B - i z v i d o m potrjeni p r e d v s e m v etapnem ozemlju, dočim pridejo za službo v zaledju v poštev oni s C - i z v i d o m. Seveda se nahajajo v zaledju še vedno osebe z B - i z v i d o m, ki bi jih lahko nadomeščali manj sposobni in ki bi potem morda izmenjali v etapi vojake, sposobne za frontno službo. Pregledovanje, ki bo menda septembra, se tiče pred vsem različno klasificiranih vojakov, ki bi se lahko primerneje zaposlili. Načelo bojne uprave, da se mora pri bodoči uporabi strogo ravnati po stopnji sposobnosti, je vsekakor pravilno. Prebivalstvo je bilo često vznevoljeno, da so bili starejši, tudi že ne več tako krepki družinski očetje na fronti, dočim so služili mladi in zdravi ljudje v zaledju. Da se to odpravi, bo tudi naloga novih prebiranj.“

Zahteve delavstva v državnih obratih. Včeraj teden so se oglasili pri ministrskem predsedniku baronu Hussareku zastopniki delavstva državnih obratov, i. s. državne kovnice, državne tiskarne, tobačnih tovarnic, solin, brzojavnih ter telefonskih naprav in skladišč v Trstu, ter so mu izročili spomenico glede njih materialnih zahtev. Ministrski predsednik se je izrazil o upravičenosti zahtev s poudarkom, da je važno za vsakega delavca, da se končno izvede finančna reforma v izboljšanje valute, ker se s tem kupna vrednost denarja brezpogojno zviša. Ministrski predsednik se je končno izrazil, da se moramo rešiti povodnji bankovcev.

Cesar za rokodelce. Cesar je sprejel v avdienci zastopnika nemških obrtnikov poslanca Einspinnerja, ki je bil poprej pri ministrskem predsedniku v zadevi rokodelcev. Cesarju je predložil spomenico, ki osvetljuje dejstvo, kako ravna z vpoklicanimi rokodelci, posebno pri oprostitvah in dodelitvah. Cesar je obljubil, da se bodo takoj odpravile tozadevne nerednosti.

Razdruženi denarni zavodi. V uradnem listu naznanjajo razdružitev: Ljudska hranilnica in posojilnica v Metliki, Hranilnica in posojilnica pri sv. Trojici nad Cerknico.

Jadranska banka je otvorila ekspozituro v Kranju, ki se bode pečala z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. Ekspozitura je prevzela vse posle Kreditnega društva r. z. z. o. z. v Kranju.

Informacije pri trgovski in obrtniški zbornici. Interesente dobe pri trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani pojasnila: o preskrbi čevljev in usnja za civilne delavce v podjetjih, ki so podvrženi zakonu o vojni dajatvah; o spremembi maksimalnih cen za kožo, usnje in strojne jermene; o ravnalnih cenah za sodavico in pokalice v okrožju presojevalnice cen v Ljubljani; o preureditvi bolgarske nakupne centrale. Informacije je le pri krajših poročilih moči dati tudi pisмено.

Ječmen za pivovarne. Letos namerava vlada dati pivovarjem manj ječmena, kakor pretečeno leto. Lani so dobile avstrijske pivovarne samo 4 odstotke one množine ječmena, ki so ga porabile normalno pred vojno. Vsega skupaj so dobile lani pivovarne 2000 vagonov ječmena.

Nekatere pivovarne so morale variti dvojno pivo, in sicer boljše za industrijske delavce, ter razredčeno, približno 40dstotno pivo za ostalo prebivalstvo. V zadnjih letih se je uvozilo jako mnogo piva iz Ogrske v Avstrijo; tam je namreč vlada odkazala 15 odstotkov ječmena in ne samo 4 odstotke, kakor pri nas.

Potres so v torek zvečer čutili tudi po Dolenskem. Močan potresni sunek so čutili v Višnji gori in okolici.

Smrt. Umrli je monsignor Franc Botek, bivši kanonik pri Gopeji Svčci, sedaj vojni kurat. — V Postojni je umrl okrajnemu tajniku Franu Slani sinček Milan, učenec II. razr. višje realke. Umrli je koroška učiteljica Marija Jurkovičeva v Velikovicu, hči nadučiteljca Franca Jurkoviča v Spodnji Gorici in sestra stolnika Franca Jurkoviča.

Nesreča z dinamitom. Ivan Slivnik, 12letni sin posestnika iz Gori 25 je našel na domačem dvorišču štiri koščke dinamita, katerega je zavrgel neki tam stanujoči vojak. Fant je vzel dinamit s seboj v zgornjo sobo ter drezal vanj z železom. Dinamit je eksplodiral ter Slivnika ranil po obeh rokah, glavi in trebuhu.

Ker se je z možem prepirala je v samomorilnem namenu pila žvepleno kislino neka žena tovarniškega delavca pri Pollaku, stanujoča na Sv. Petra cesti št. 74.

Ljubljanka se ponesrečila v Krminu. Roza Kleiner, žena ključavničarja v Florjanski ulici 36, je 9. t. m. tako nesrečno padla na kolodvoru v Krminu z vlaka, da ji je povozil desno nogo.

Vojno službovanje in odvetniški kandidati. Zakon z dne 12. julija 1913 določa, da se sme čas vojnega službovanja naravnost všteti v odvetniško prakso, tako v pripravljalni rok pred izpitom, kakor tudi v čakalno dobo po izpitu. Iz tega sledi, da se more po imenovanem zakonu ves čas vojnega službovanja všteti v pripravljalni rok, četudi se s tem skrajša doba dejanskega prakticanja.

Odlikovanje. S častnim znakom II. razreda Rdečega križa na vojnem traku je bil odlikovan gospod prior usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu gospod Polikarp Vavpotič. Slavnostna izročitev s primernim nagovorom se je vršila 11. avgusta.

Odlikovani poštni uradniki. Z zlatim zaslužnim križcem je bil odlikovan poštni nadoficijal V. pl. Šuškovič v Gradcu, s srebrnim pa poštni poduradnik Mihael Horjak v Trstu.

Vojnopoštna poštijlatve na št. 643 so zopet dovoljene, ustavljene pa na vojnopoštno št. 39; zaprta sta tudi etapna poštna urada Oroshi in Puka.

V Judenburgu in okolici je preki sod preklican.

Železniški delavnici v Mariboru in Ptujju se združita, tako da bo ptujska podrejena mariborski delavnici južne železnice.

Tatovi vjeti v dobrunjski občini. Že nekaj mesecev sem ni bilo skoro dneva, da se ne bi bila zgodila po širni dobrunjski občini kaka tatvina. Zadnje čase se je kradlo kar vse napredek. Da omenimo le najnovejše tatvine: v petek je bila ukradena v Češnjah revežu Jakobu Bitenc breja ovca, žagarju Kodrovcu iz Sostrega 5 košči in en petelin. V soboto so se spravili tatovi pa na Dobrunje: posestniku Arjanju so odnesli 12 parov čevljev tako, da v nedeljo ni mogel iti noben iz družine v cerkev; pri Anžurju so porabili 200 K denarja in druge reči; pri Bizjakovih enega prašiča. V ponedeljek 12 t. m. po 6. uri zvečer sta pa prišla dva poglavita voditelja in izvršitelja tatvin v roke pravice. Eden je 25letni korporal Gorše Jože iz Dobrunj, ki se je vrnil iz ruskega vjetništva, bil na laški fronti, a dezertiral od vojakov približno že tri mesece; drugi pa je 24letni Janez Jančar iz Zadvora, ki je bil radi tatvine že večkrat kaznovan. Orožniku sta hotela uteči. Ker se na njegov poziv nista hotela ustaviti, je začel streljati in je zadel Goršeta pod srce, da se je zgrudil. Jančar se je sam udal in je še obvezal okrvavljenega Goršeta. Goršeta so spravili v Ljubljano v bolnišnico, Jančar ga je pa spremljal vklejen v zapore. Oba tatova sta imela v soboto popoldne tudi vsak po petdeset škatljic konserv, katere sta gotovo izmuznila v Zaloگو. Ljudem sta pravila, da prihajata od Višnje gore in da nosita krompir, ki sta ga dobila pri ljudeh. Ljudska govorica je, da je pomagal obema tatoma pri klanju ukradenih živali neki 17letni mesarski pomočnik Miha. Sploh se tudi govori, da se je v neki zadorski gostilni že mesece dan na dan vedno kuhalo in peklo meso, ko ga drugi niti enkrat na teden ne dobijo. Naj posebej roka pravice tudi po teh pomočnikih Goršetovih in Jančarjevih. Gorše je bil znan kot surov pretepač, ki je vedno grozil še v mirnih časih z nožem in je lastnega brata, ko ga je svaril, obdal z ranami.

Drugi bodo tudi jedli. Včeraj je mestna aprovizacija konfiscirala mesarju Jagru 1400 kg razsekanega govejega mesa, ki so ga takoj prodali občinstvu po 6 K za kilogram. Naval je bil seveda velikanski.

Velika tatvina perila. V noči na 29. julija je bilo kolodvorski gostilničarki v Spodnjem Dravogradu ukradeno za 3000 K perila. O tatni ni nobenega sledu. Sotatvine je osumljena natakara, ki so jo izročili sodniji v St. Pavlu.

Nesramni ljudje. Že večkrat predkaznovanega mlekarja Franca Sailerja iz Gradca so opazovali, ko je ravno vlival v mleko večjo množino vode, s katero je napajal konje. Poštenjak je bil obsojen na mesec zapora in 200 K denarne kazni.

Sredstvo proti madežem v starih oguljenih oblekah je iznašel krojaški mojster Feliks Potočnik v Selenburgovi ulici št. 6 v Ljubljani. Podjetni mož trdi, da je sredstvo uporabljal že v modnih salonih v Švici, Nemčiji in na Francoskem z uspehom in res, stara roba je kakor prenovljena. Ni ne pege, niti onega zopernega svetlikanja ponošene obleke. To je sedaj, ko skoro za zlat denar ni dobiti novega sukna, res pravo rešilno sredstvo.

Foš, Fok, Foh. Niti na Francoskem niso vsi edini v tem, kako se piše njih maršal. Sedaj so dognali, da se Fochovi rodovini pravi „Foš“ in na južnem Francoskem izreka narod „ch“ na koncu imen kot „š“. Torej — Foš.

Drobiž.

Cesar na potu v nemški glavni stan.

Dunaj, 14. avgusta. Iz Linca prihaja poročilo, da je cesar Karel na potu v nemški glavni stan na kolodvoru za deset minut izstopil. Kar naenkrat ga je obdalo na stotine ljudi, ki mu je nezvikalo. Na neki drugi štaciji se je mudil transport vojaštva, ki je šlo na fronto. Tudi s tem se je cesar razgovarjal. Posebno se je zanimal za one, ki so se bili vrnili iz ruskega ujetništva.

Stanek in Hussarek.

Praga, 14. avgusta. Kakor poroča „Venkov“, so vprašali poslanca Staneka, ali je kaj na tem, da je povabil Hussarek Čeha, da se udeleže pogajanj z vlado. Stanek je odgovoril, da stoji ministrski predsednik na stališču, da je treba enkrat napraviti red. To je mogoče le, če se stranke med seboj in z vlado dogovarjajo, ali pa da vlada pokliče na posvetovanje politično izobražene, a ne prononcirane osebe, in sama napravi red. To pa pomenja oktroa. Čehi se z vlado ne spuščajo v nobena pogajanja, rayno tako ne z Nemci ali Madžari. Dokler vlada Čeha oktroira, so vsi taki akti ničevi, ker samo narod o sebi lahko odločuje. Čehi lahko čakajo, ker bo ta doba le še malo časa trajala, vlada naj pa le misli, da lahko ustavlja demokratičen tok.

Dvorno uradništvo.

Dunaj, 14. avgusta. Cesar je ukazal, da se izpremene dosedanje naslovi dvornih uradnikov. Ravnotako dobe drugačne uniforme.

Ogrske koruze ne bo?

Budimpešta, 14. avgusta. Uradni list javlja, da bo koruza postavljena pod zaporo.

Odškodnina za izgredo v Plznu.

Praga, 14. avgusta. Kakor znano, so bile lani dne 13. in 14. avgusta o priliki izgredov v Plznu oplenjene mnoge trgovine, tako da je znala škoda poldrugi milijon kron. Bivši ministrski predsednik grof Toggenburg je obljubil pomoč pod naslovom akcije v sil. Sedaj je namestništvo izplačalo odškodnino v znesku 400.000 kron. Razdeljena bo po ključu, ki ga določi ministrstvo.

Podraženje užigalic.

Dunaj, 14. avgusta. Kakor javljajo v poučenih krogih, se bodo užigalice podražile na 10 vinarjev za malo škatljico.

Nizozemsko-skandinavski promet.

Haag, 14. avgusta. (Uradno.) Pogajanja, da se zopet omogoči vožnja v skandinavske dežele, so potekla povoljno.

Haag, 13. avgusta. (K. u.) Danes je bila podpisana pogodba med Nizozemsko in Nemčijo glede plovbe s Skandinavijo.

Torpedirane ladje.

Pariz, 14. avgusta. (Uradno.) Male ladje „Djemnah“ in „Australia“ ste bili v Sredozemskem morju torpedirani. Z „Djemnah“ se pogreša 442 oseb, z „Avstralije“ pa 3, dočim so jih s poslednje rešili 948. Poginilo je 14 mož posadke. Neko drugo ladjo „Avstralijinega“ konvoja je tudi pogodil torpedo, a je nadaljevala vožnjo.

Curih, 14. avgusta. „Schweizer Tel.-Inf.“ telegrafirajo iz Londona: Ameriški mornariški depot javlja, da je bil ameriški parnik „Jenning“ z 10.291 tonami sto milj od virginke obale od nemškega podmorskega čolna potopljen. Posadko so rešili in izkrcali na kopno.

Angleški „tanki“.

Berlin, 13. avgusta. Novi tip angčeskih tankov je dosti večji od starega in učinkuje zlasti na moralčno razpoloženje prvih vrst.

Napad letalcev na Frankobrod.

Frankobrod/M., 14. avgusta. Pri včerajšnjem napadu letalcev na Frankobrod je bilo ubitih 12 oseb, 5 težko in nekaj pa lahko ranjenih.

Požar v tvornici.

Dečin (Tetschen), 14. avgusta. Včeraj je buknil v tvornici za lošč delniške družbe Haardt v Našvicah velik požar, ki je uničil celo zalogo za Ukrajino določenega blaga. Škoda je velika. Obrat deluje.

Carjeva zimska palača — kino.

Kodanj, 13. avgusta. Kakor javlja pravda, so boljševiki otvorili v nekdanji carski zimski palači kino. Pred predstavami se vrše predavanja.

Širom sveta.

Redilna vrednost naših živil. S kilogramom kruha se preživi odrasli človek 24 ur, s kg krompirja pa 7 ur. Pri mesu pa je to z ozirom na vrsto in kakovost drugače. Povprečno zadostuje kg mesa za 20 ur. Mimogrede povedano, da najzbranejšje meso ni najboljšje. Tako je n. pr. fileet najbrž ena manjvrednih vrst mesa. Zelenjava ima veliko manjšo redilno vrednost, ker vsebuje precej vode. Kg špargljev ali zelja ali špinata zadostuje le za 2 uri življenja. Masti ne moremo veliko prebaviti. Najredilnejše je žito; to je suho in vsebuje razmeroma malo neprebavljivih snovi (10 do 15%), da živino ob kg žita 33 ur. Kg kruha zadostuje za 24 ur, ker je moki primešana že voda. — Sedaj pa vidimo, kako nam gine življenje. . .

Na Češkem prepovedano nositi orožje. Namestništvo je dne 31. julija razglasilo, da je prepovedano na podlagi zakona z leta 1852 na Češkem nositi orožje iz ozirov javne varnosti.

Moški izumirajo. V Rokicanu na Češkem je tako pomanjkanje moških, da so več služb, ki so jih dosedaj opravljali samo moški, prevzele ženske. Najprej so dobili v tem kraju mežnarico, potem grobarico, nato je prišla organistinja in zdaj še čuvarica na stolpu.

Kupujte „Novice“.